

Verordening op de beroepsprofielen

De ledenvergadering van de Nederlandse beroepsorganisatie van accountants;
Gelet op de artikelen 5, eerste lid en 19, tweede lid, aanhef en onderdeel k van de Wet op het accountantsberoep;
Stelt de volgende verordening vast:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

In deze verordening wordt verstaan onder:

- *aan assurance verwante opdracht*: aan assurance verwante opdracht als bedoeld in artikel 1 van de Verordening op de ledengroepen;
- *aantekening*: de aantekening, bedoeld in artikel 36, tweede lid, onderdeel i, van de wet;
- *accountant*: een accountant als bedoeld in artikel 1 van de wet;
- *accountant in business*: een accountant in business als bedoeld in artikel 1 van de Verordening op de ledengroepen;
- *accountantsregister*: het accountantsregister, bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de wet;
- *assurance-opdracht*: assurance-opdracht als bedoeld in artikel 1, onderdeel f van de Verordening inzake onafhankelijkheid bij assurance-opdrachten;
- *CEA*: de Commissie eindtermen accountantsopleiding, bedoeld in artikel 49, eerste lid, van de wet;
- *eindtermen*: de eindtermen, bedoeld in artikel 49, tweede lid, onderdeel a, van de wet;
- *intern accountant*: een intern accountant als bedoeld in artikel 1 van de Verordening op de ledengroepen;
- *openbaar accountant*: een openbaar accountant als bedoeld in artikel 1 van de Verordening op de ledengroepen;
- *overheidsaccountant*: een overheidsaccountant als bedoeld in artikel 1 van de Verordening op de ledengroepen;
- *overige opdracht*: overige opdracht als bedoeld in artikel 1 van de Verordening op de ledengroepen;
- *wet*: de Wet op het accountantsberoep;
- *Wet hoger onderwijs*: Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

Artikel 2

De beroepsprofielen als bedoeld in artikel 19, tweede lid, onderdeel k van de wet bestaan uit de volgende onderdelen:

- a. het werkkterrein en de werkzaamheden van de accountant;
- b. de kerncompetenties van de accountant; en
- c. de opleiding tot accountant.

Hoofdstuk 2 het werkkterrein en de werkzaamheden van de accountant

Artikel 3

1. Een accountant kan werkzaam zijn als:
 - a. openbaar accountant;
 - b. intern of overheidsaccountant; of
 - c. accountant in business.
2. De kenmerkende werkzaamheden van accountants omvatten:
 - a. het verschaffen van zekerheid over financiële en niet-financiële bedrijfseconomische informatie;
 - b. het controleren, beoordelen en opstellen van financiële en niet-financiële bedrijfseconomische informatie;
 - c. het verrichten van specifieke onderzoeken; en
 - d. het verlenen van adviesdiensten op het terrein van accountancy.
3. De in het vorige lid bedoelde informatie betreft met name, maar is niet beperkt tot, financiële en niet-financiële bedrijfseconomische informatie.

Hoofdstuk 3 kerncompetenties van de accountant

Artikel 4

Een accountant kan als beginnend beroepsbeoefenaar:

- a. Zelfstandig richting en uitvoering geven aan assurance-opdrachten, aan assurance verwante opdrachten en aan overige opdrachten, zoals adviesopdrachten;
- b. Rekenschap geven van de maatschappelijke rol van de accountant, hiernaar in overeenstemming met de fundamentele beginselen, genoemd in de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants, handelen en daarbij het algemeen belang voorop stellen;
- c. In zijn beroepsuitoefening de vereiste professioneel-kritische instelling toepassen om tot zelfstandige en professionele oordeelsvorming te komen;
- d. In zijn beroepsuitoefening de eigen grenzen en beperkingen onderkennen en waar nodig hulp van andere deskundigen of experts inschakelen;
- e. Verantwoording afleggen over het eigen functioneren als accountant;
- f. Veranderingen in het vakgebied en het beroep inclusief de maatschappelijke implicaties hiervan, tijdig signaleren, analyseren naar relevantie, bespreken met vakgenoten en niet-vakgenoten en zo nodig toepassen;
- g. Door het toepassen van verschillende methoden en technieken, zelfstandig een methodologisch verantwoord onderzoek uitvoeren op een deelgebied van de accountancy;
- h. De waarde of de bruikbaarheid en beperkingen van een onderzoek op het vakgebied taxeren;
- i. De relatie met een opdrachtgever goed onderhouden en adequaat anticiperen op de behoeften en verwachtingen van interne en externe gebruikers van professionele diensten van accountants;
- j. Analytisch denken, strategisch denken en logisch redeneren;
- k. Helder, begrijpelijk en overtuigend communiceren in woord en geschrift;
- l. In zijn beroepsuitoefening, al dan niet als projectmanager, leiding geven aan individuen en een team, waaronder ook als coach of mentor van beroepsbeoefenaren of toekomstige beroepsbeoefenaren optreden; en.
- m. In verschillende rollen en omstandigheden constructief en verbindend samenwerken binnen een team of met andere professionals.

Hoofdstuk 4 de opleiding tot accountant

Artikel 5

De opleiding tot accountant leidt op tot een beroepsbeoefenaar die in staat is te voldoen aan de eisen die de maatschappij en de wet- en regelgeving voor accountants aan de uitoefening van het beroep stelt..

Artikel 6

De opleiding tot accountant onderscheidt naar accountants die in het accountantsregister worden ingeschreven met aantekening en accountants die zonder aantekening worden ingeschreven.

Artikel 7

1. De opleiding tot accountant die in het accountantsregister met aantekening wordt ingeschreven met de beroepstitel Accountant-Administratieconsulent, omvat tevens een opleiding als bedoeld in artikel 7.3a, tweede lid, onderdeel b van de Wet hoger onderwijs en een postinitiële opleiding die wordt gevolgd binnen het hoger beroepsonderwijs, bedoeld in artikel 1 van de Wet hoger onderwijs.
2. De opleiding tot accountant die in het accountantsregister zonder aantekening wordt ingeschreven met de beroepstitel Accountant-Administratieconsulent, omvat tevens een opleiding als bedoeld in artikel 7.3a, eerste lid, onderdeel a, of het tweede lid, onderdeel a van de Wet hoger onderwijs en een postinitiële opleiding die wordt gevolgd binnen het hoger beroepsonderwijs, bedoeld in artikel 1 van de Wet hoger onderwijs.
3. De opleiding tot accountant die in het accountantsregister met aantekening wordt ingeschreven met de beroepstitel Registeraccountant, omvat tevens een opleiding als bedoeld in artikel 7.3a, eerste lid, onderdeel b van de Wet hoger onderwijs en een postinitiële opleiding die wordt gevolgd binnen het wetenschappelijk onderwijs, bedoeld in artikel 1 van de Wet hoger onderwijs.
4. De opleiding tot accountant die in het accountantsregister zonder aantekening wordt ingeschreven met de beroepstitel Registeraccountant, omvat tevens een opleiding als bedoeld in artikel 7.3a, eerste lid, onderdeel a, of het tweede lid, onderdeel a van de Wet hoger onderwijs en een postinitiële opleiding die wordt gevolgd binnen het wetenschappelijk onderwijs, bedoeld in artikel 1 van de Wet hoger onderwijs.

Hoofdstuk 5 Slotbepalingen

Artikel 8

1. De verordening op het beroepsprofiel AA wordt ingetrokken.
2. De verordening op het beroepsprofiel van de registeraccountant wordt ingetrokken.

Artikel 9

De Verordening op het beroepsprofiel AA en de Verordening op het beroepsprofiel van de registeraccountant zoals deze luiden voor de inwerkingtreding van deze verordening, blijven van toepassing op de eindtermen welke voor de inwerkingtreding van deze verordening door de CEA zijn vastgesteld.

Artikel 10

1. Deze verordening treedt in werking op de dag na uitgifte van de Staatscourant waarin deze is gepubliceerd.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening op de beroepsprofielen.

Regelgevingtechnische informatie					
Betreft	Artikel	Besluit	Goedkeuring	Bekendmaking	Inwerkingtreding
Nieuwe regeling		22-6-2015	15-09-2015 (nr. 2015-0000009425)	Stcrt. 2015, 31706	29-9-2015
Wijziging	1 en 7	19-06-2017	11 juli 2017 (2017-0000131958)	Stcrt. 2017, 40925	20-07-2017

Toelichting

Algemeen

De Verordening op het beroepsprofiel neemt een bijzondere plaats in tussen de andere verordeningen die door de ledenvergadering van de NBA zijn vastgesteld. Deze verordening bindt namelijk niet de leden van de NBA, maar stelt de beroepsprofielen vast in het kader van de opleiding tot accountant. De Commissie eindtermen accountantsopleiding (CEA) is onder andere belast met het vaststellen van de eindtermen waaraan de opleiding tot accountant moet voldoen. De Wet op het accountantsberoep bepaalt dat de CEA bij het vaststellen van deze eindtermen de beroepsprofielen in acht neemt (artikel 49, tweede lid, onderdeel a). Bij het vaststellen van de eindtermen dient de CEA dan ook de beroepsprofielen in acht te nemen zoals die in deze verordening zijn opgenomen.

De hiervoor bedoelde bepaling is in de Wet op de Accountants-Administratieconsulenten en de Wet op de Registeraccountants opgenomen bij de invoering van de Wet tuchtrechtspraak accountants. De wetgever heeft daarmee uitdrukkelijk in de wet op willen nemen dat de CEA bij het vaststellen van de eindtermen ook het door de beroepsorganisaties vastgestelde beroepsprofiel in acht neemt (Kamerstukken II, 2005/06, 30397, nr. 9). Deze bepaling is nadien overgenomen in de Wet op het accountantsberoep.

De verordeningen op het beroepsprofiel zoals die nu gelden, zijn nog vastgesteld door de ledenvergaderingen van het NIVRA en de NOvAA. Zonder een nadere regeling vervallen deze verordeningen op 1 januari 2016 van rechtswege. Los hiervan geven de ontwikkelingen in het beroep en in de opleidingen tot accountant met de beroepstitel Accountant-Administratieconsulent (AA) of Registeraccountant (RA) aanleiding tot actualiseren van de beroepsprofielen. Het is dus zaak om in een bijeenkomst van de ledenvergadering in 2015 een nieuwe verordening op het beroepsprofiel vast te stellen.

Aansluitend op de Wet op het accountantsberoep en vanwege de gemeenschappelijke kenmerken in de beroepsuitoefening, is gekozen voor één (nieuwe) verordening. Dit beroepsprofiel beschrijft beknopt het werkveld, de functies en de werkzaamheden van accountants (AA en RA). Daarnaast beschrijft dit beroepsprofiel een aantal aan een accountantsopleiding te stellen eisen en de

belangrijkste competenties waarover accountants moeten beschikken. Deze kerncompetenties moeten na voltooiing van de opleiding worden beheerst op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar. Voor de aan de opleiding te stellen eisen wordt hierbij uitgegaan van de in juli 2014 gepubliceerde nota “Vakbekwaamheid Verzekerd” van de NBA en de CEA.

Het beroepsprofiel gaat uit van het pluriforme accountantsberoep waarin de werkzaamheden van accountants zich over het brede terrein van de accountancy uitstrekken. Dit uitgangspunt is gebaseerd op de actuele beroepspraktijk en de verwachting dat deze zich verder in deze lijn zal ontwikkelen.

De kern van het accountantsberoep is het waarborgen van de kwaliteit van informatie over alle typen ondernemingen, organisaties en instellingen. Het gaat hierbij veelal om financiële informatie, maar in toenemende mate betreft het ook niet-financiële (bestuurlijke of beleidsgerichte) informatie.

Accountants dragen bij aan vertrouwen in de economie. Niet alleen de (wettelijke) controle van jaarrekeningen is hierbij relevant. Ook de andere bijdragen die zij leveren aan de schakels van de (financiële) verantwoordingsketen zijn belangrijk in het economische verkeer.

De maatschappelijke belangstelling en de aandacht van de media voor de kwaliteit van het werk van accountants, is sterk toegenomen. Dit betreft in het bijzonder de accountantscontrole maar ook andere door accountants verrichte werkzaamheden. Zowel de samenleving als geheel als de gebruikers van professionele accountantsdiensten verwachten meer dan voorheen van accountants. Dit niet alleen bij het verschaffen van zekerheid (assurance) en advies maar bijvoorbeeld ook ten aanzien van hun signalerende functie, fraudedetectie, corporate governance en toekomstgerichte informatie over de gecontroleerde organisatie. Het midden- en kleinbedrijf (mkb) vraagt om een veelzijdige accountant die tevens vertrouwensman van de mkb-ondernemer kan zijn en hem op een breed terrein kan ondersteunen en adviseren.

Nieuwe inzichten vanuit verschillende wetenschapsgebieden, veranderingen in wet- en regelgeving en technologische innovatie beïnvloeden voortdurend het werk van accountants. ICT en data-analyse spelen hierbij steeds meer een centrale rol. Digitalisering, juridisering, verduurzaming en een toenemende behoefte aan snelle en heldere informatie en communicatie zijn actuele trends met gevolgen voor elke accountant. In de beroepsuitoefening steeds het algemeen belang in acht nemen en in overeenstemming met de gedrags- en beroepsregels kunnen optreden, is voor alle accountants, ongeacht hun functie, essentieel.

Artikelsgewijs

Artikel 1

Dit artikel bevat de definities van de gebruikte begrippen.

Artikel 2

In dit artikel zijn de drie onderdelen van het beroepsprofiel opgenomen. De verschillende onderdelen worden nader uitgewerkt in de volgende hoofdstukken van de verordening.

Artikel 3

In dit artikel worden het werkterrein en de werkzaamheden van de accountant beschreven. Voor het werkterrein wordt aangesloten bij de indeling van accountants in de verschillende ledengroepen (lid 1). De kenmerkende werkzaamheden van de accountants worden in algemene termen beschreven (lid 2).

Accountants werken in grote, middelgrote of kleine accountantspraktijken, al dan niet als zelfstandige beoefenaren van het “vrije beroep”, of in commerciële ondernemingen (van multinational tot het kleinbedrijf), in not-for-profit organisaties, in semipublieke en publieke (overheids)organisaties maar bijvoorbeeld ook als docent. Veel accountants werken “grensoverschrijdend”, in of voor internationaal opererende organisaties. Binnen deze uiteenlopende professionele omgevingen vervullen zij naar aard en inhoud verschillende functies en verlenen zij professionele diensten op het brede gebied van de accountancy.

Op basis van deze diversiteit in functies en hieraan gerelateerde werkzaamheden kent de NBA een onderverdeling naar drie ledengroepen. Dit zijn de ledengroepen voor openbaar accountants, de intern- en overheidsaccountants en de accountants in business. Accountants kunnen een veelheid

aan verschillende functies vervullen. In dit beroepsprofiel wordt volstaan met een aantal kermerkende functies en werkzaamheden.

Openbaar accountants, intern accountants en overheidsaccountants kunnen assurance verschaffen over van ondernemingen en andersoortige organisaties beschikbare (bedrijfseconomische) informatie. Dit betreft zowel assurance over (financiële) verantwoordingen als assurance over processen, systemen en gedrag in organisaties.

Zij kunnen - zowel in het mkb als in het grootbedrijf - ook werkzaamheden verrichten die gericht zijn op: risicobeheersing, procesinrichting, interne en externe rapportages waaronder duurzaamheidsrapportages en integrated reporting, alsmede het verschaffen van assurance hierover, al dan niet in samenwerking met deskundigen van andere disciplines. De als financieel professional werkzame accountants in business zorgen onder meer voor het verschaffen van betrouwbare en relevante (bedrijfseconomische) informatie aan de organisatie.

Hierna wordt nog wat verder ingegaan op de uiteenlopende werkzaamheden van een accountant op een specifiek werkterrein. Voor een uitgebreid overzicht van de professionele diensten die accountants kunnen leveren wordt verwezen naar de Nadere voorschriften controle en overige standaarden en het Stramien voor assurance-opdrachten, als beschreven in de regelgeving accountancy (HRA) .

Openbaar accountant

Een belangrijke taak van de openbaar accountant is het controleren van jaarrekeningen (en soortgelijke financiële overzichten) van bedrijven en instellingen en het hierbij afgeven van controleverklaringen. In deze (publieke) functie kan de openbaar accountant ook fungeren als externe accountant (bedoeld in de Wet toezicht accountantsorganisaties). Bovendien kunnen openbaar accountants andere assurance-opdrachten, aan assurance verwante opdrachten of consultancy- en adviesopdrachten (zoals managementadviezen en belastingadviezen) uitvoeren. Andere kenmerkende werkzaamheden van openbaar accountants zijn:

- onderzoeken betreffende historische of toekomstgerichte informatie, systemen en gedrag, veelal gericht op de daarop betrekking hebbende verantwoordingsstukken;
- onderzoeken met een bijzonder doel en het verrichten van specifiek overeengekomen werkzaamheden betreffende financiële- en andere verantwoordingen. Daarbij zijn te noemen: kredietonderzoeken, onderzoeken naar de omvang van geleden schade, onderzoeken in verband met de bepaling van de goodwill, de overdracht of fusie van organisaties, surseance van betaling, faillissement, onderzoeken ten behoeve van het geven van een mededeling bij prospectussen in het geval van emissies, forensische werkzaamheden, waaronder fraudeonderzoeken, alsmede onderzoeken gericht op de nakoming van ondernemingsovereenkomsten en wet- en regelgeving;
- administratieve dienstverlening in brede zin, waaronder het samenstellen van financiële verantwoordingen en het verzorgen van fiscale aangiftes;
- het adviseren op het gebied van de bestuurlijke informatieverzorging (administratieve organisatie en interne beheersing, inclusief risicobeheersing) en het geven van fiscaaltechnische en bedrijfseconomische adviezen.

In en voor het mkb werken veel openbaar accountants die geen (wettelijke) controles verrichten maar andere professionele diensten op het gebied van de accountancy verlenen. Een kerntaak van veel van deze accountants is om al dan niet samen met de ondernemer financiële overzichten op te stellen (dan wel samen te stellen) en hem te ondersteunen bij de analyses en de conclusies. Ook kunnen zij bijzondere controle-opdrachten, beoordelingsopdrachten en andere assurance-werkzaamheden verrichten. Vaak worden zij door de mkb-ondernemer ingeschakeld voor ondersteuning bij bijvoorbeeld het inrichten van de financiële- en administratieve organisatie, het voldoen aan fiscale verplichtingen, het verzorgen van de financiële- of salarisadministratie en het adviseren bij te nemen strategische en operationele beslissingen.

In zijn adviesrol opereert de accountant veelal als vertrouwensman van de mkb-ondernemer. Hij adviseert de cliënt, maar houdt daarbij het belang van het maatschappelijk verkeer steeds in het oog. Hij kan bijvoorbeeld adviseren over: bedrijfsopvolging, -overname of -waardering, ICT-vraagstukken en kantoorautomatisering, financieringsvraagstukken, kredietaanvragen, fiscale vraagstukken (inclusief pensioen), de bedrijfsvoering, (persoonlijke) financiële planning, inrichting (financiële) administratie, internationaal zaken doen en duurzaamheidsvraagstukken. Maar ook over juridische vraagstukken, zoals over de keuze van de bedrijfsvorm en met betrekking tot arbeids- en sociaal

recht. Vaak fungeert de accountant als “ketenregisseur” van de (financiële) gegevensverstrekking door de mkb -ondernemer. Samen met het management onderkent hij problemen waarvoor andere deskundigen moeten worden ingeschakeld en wijst hij actief op risico's die hij binnen het bedrijf signaleert.

Intern accountant

De intern accountant werkt in dienst van een accountantsafdeling / internal audit afdeling en verricht vanuit die afdeling onafhankelijk, objectief en onpartijdig professionele diensten ten behoeve van de ondernemingsleiding. In de regel doet hij dit ook voor het interne toezichthoudend orgaan zoals de Raad van Commissarissen / Raad van Toezicht. De intern accountant / internal auditor helpt de organisatie haar doelstellingen te realiseren door met een systematische, gedisciplineerde aanpak de effectiviteit van de processen van risicomanagement, *governance* en *control* te evalueren, daarover (intern) assurance te verschaffen en aan het bestuur en het management voorstellen te doen voor verbetering.

Zijn werkzaamheden kunnen onder meer omvatten:

- onderzoek naar het ontwerp, bestaan en de effectieve werking van de bestuurlijke informatieverzorging (administratieve organisatie en interne beheersing, inclusief risicobeheersing) van de organisatie en naar cultuur en gedrag binnen de organisatie;
- onderzoek naar de continuïteit of toekomstvastheid van ICT-applicaties en -infrastructuur;
- verbijzonderde toetsende activiteiten met betrekking tot een door die organisatie dan wel genoemde derden af te leggen financiële verantwoording;
- verbijzonderde toetsende activiteiten met betrekking tot het door de organisatie voldoen aan relevante wettelijke, ethische en maatschappelijk verantwoorde normen en regelgeving, interne codes en externe toezichtvereisten inclusief rapportageverplichtingen;
- het adviseren van het bestuur en het management, bijvoorbeeld over *governance* en risicomanagement.

Overheidsaccountant

De overheidsaccountant is werkzaam in dienst van een accountantsafdeling behorende tot de overheid of een daarmee gelijk te stellen dienst en verricht vanuit deze werkomgeving professionele diensten. Hij kan daarbij fungeren als externe accountant (bedoeld in de Wet toezicht accountantsorganisaties) of als intern accountant. Een belangrijke taak van de overheidsaccountant is het controleren van jaarrekeningen (en soortgelijke financiële overzichten) van overheden en het afgeven van controleverklaringen. Verder kunnen overheidsaccountants andere assurance-opdrachten, aan assurance verwante opdrachten, overige onderzoeken (audits), consultancy- en adviesopdrachten uitvoeren. Ook de accountant die werkzaam is bij de Belastingdienst en belast is met de controle van door belastingplichtigen ingeleverde aangiften en de accountant die aan deze controle direct leiding geeft wordt als overheidsaccountant aangemerkt.

Voor overheidsaccountants zijn onder meer de volgende werkzaamheden kenmerkend:

- onderzoeken betreffende historische of toekomstgerichte informatie, processen, systemen en gedrag, veelal gericht op de daarop betrekking hebbende verantwoordingsstukken, zoals de controle van de departementale en gemeentelijke jaarrekening;
- onderzoeken met een bijzonder doel en het verrichten van specifiek overeengekomen werkzaamheden betreffende financiële- en andere verantwoordingen. Voorbeelden zijn specifieke controles (fraude), controle van belastingaangiften, deelonderzoeken, subsidiecontroles, rechtmatigheidsonderzoeken, het uitvoeren van reviews op door openbare accountants afgegeven verklaringen;
- verbijzonderde toetsende activiteiten, waaronder begrepen onderzoek naar en evaluatie en bewaking van de toereikendheid en effectiviteit van de bestuurlijke informatieverzorging (administratieve organisatie en de interne beheersing, inclusief risicobeheersing);
- het adviseren op het gebied van de bestuurlijke informatieverzorging, proces- en projectbeheersing en het geven van fiscaal-technische en bedrijfseconomische adviezen.

Accountant in business

Accountants in business zijn in veel verschillende functies werkzaam. Dit beroepsprofiel beschrijft met name de accountant in business in de rol van financieel professional, omdat dit binnen deze geleding de grootste homogene groep is. De als financieel professional opgeleide accountant in business kan bijvoorbeeld werkzaam zijn als: financieel directeur of chief financial officer, controller, manager finance & control, management accountant, business analist of manager op het gebied van risk,

governance en compliance. Maar bijvoorbeeld ook als docent in het (hoger) onderwijs of als toezichthouder bijvoorbeeld bij de AFM, DNB of de Algemene Rekenkamer. Accountants in business bevorderen als financieel professionals de kwaliteit van rapportages, de controleerbaarheid van het handelen van organisaties en het borgen van de naleving van wet- en regelgeving.

De basis voor de financiële functie is het voorzien van betrouwbare en relevante informatie aan en over de organisatie. De financieel professional zorgt ervoor dat de financieel-administratieve processen op orde zijn en dat er een goed werkend intern beheersingssysteem en risicomanagementsysteem is ingericht. Het bewaken van de continuïteit en het beheersen van de organisatie is hier de belangrijkste doelstelling. Werkzaamheden op gebied van beslissingsondersteuning door de financieel professional nemen toe. Het gaat hier om het faciliteren van inzicht en het geven van advies aan het management met als doel het nemen van de juiste beslissingen voor de organisatie. Dit vindt plaats op zowel strategisch als op tactisch niveau.

Artikel 4

De kerncompetenties die zijn genoemd in dit artikel, bieden in samenhang met de vakgebieden zoals die zijn genoemd in de Europese richtlijn betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen¹, de basis voor het uitwerken van overige competenties en eindtermen. Voor meerdere kerncompetenties geldt dat deze moeten worden gezien in de context van de beginnend beroepsbeoefenaar die zich professioneel verder zal ontwikkelen. In de praktijk kunnen zich situaties voordoen die de capaciteiten en de verantwoordelijkheid van de beginnend accountant te boven gaan. De beginnend beroepsbeoefenaar is bij de aanvang van zijn loopbaan nog niet zo ver dat hij in alle situaties zonder supervisie kan functioneren.

Zoals tot uitdrukking gebracht in de toelichting op artikel 3, kunnen accountants veel verschillende functies vervullen. Binnen die functies moeten in verschillende rollen beroepstaken kunnen worden uitgevoerd. Aan de kwalificatie accountant zijn meerdere generieke rollen verbonden. Dit zijn de door elke accountant (in meer of mindere mate) te beheersen rollen van (ethisch) professional en assurance provider, poortwachter, communicator, onderzoeker, klantregisseur, manager en samenwerker. Van deze rollen kunnen vervolgens kerncompetenties worden afgeleid waarover elke accountant moet beschikken. Deze kerncompetenties omvatten de vaktechnische deskundigheid, de professionele vaardigheden en de professionele waarden, normen en gedrag om de desbetreffende competentie op het vereiste niveau in de beroepspraktijk te kunnen demonstren. De eindtermen voor de opleiding tot accountant worden van deze kerncompetenties afgeleid.

De accountant moet bovenal vertrouwen (kunnen) wekken, zowel voor de samenleving als voor cliënten en werkgevers. De maatschappelijke rol die zij in het algemene belang vervullen, in het bijzonder hun poortwachtersrol, moet daarom ruim aandacht krijgen in elke opleiding voor toekomstige accountants. Eigenschappen als integriteit, zorgvuldigheid, de "rug recht kunnen houden" en objectiviteit en onpartijdigheid in de professionele oordeelsvorming zijn hiervoor essentieel. De vakbekwaamheid betreft het brede gebied van de accountancy. Onderscheidend hierin is de multidisciplinaire deskundigheid van de accountant, in het bijzonder op de (kernvak)gebieden Bestuurlijke Informatieverzorging (inclusief interne beheersing), Externe Verslaggeving en Auditing & Assurance.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt dat een toekomstige accountant in zijn opleiding al wordt voorbereid op de 'wereld' waarin accountants werken. Snelle verandering en kritisch beoordeeld worden zijn typerend voor deze 'wereld'. Businessmodellen veranderen, de effecten van globalisering en het gebruik van internet zijn groot. Assurance(verklaringen) zal(zullen) naar verwachting meer betrekking hebben op (continuous) integrated reporting van ondernemingen en organisaties en op de kwaliteit van systemen en processen waaronder risicomanagement. Veranderingen in maatschappelijke- en economische omstandigheden, onder meer als gevolg van voortdurende vernieuwing op het gebied van ICT, leiden tot voortdurende veranderingen in de aan accountants te stellen eisen. Deze dynamiek stelt hoge eisen aan het leervermogen, de sociale- en analytische vaardigheden en de beroepshouding van de

¹ Richtlijn 2014/56/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 tot wijziging van Richtlijn 2006/43 EG betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen

(toekomstige) accountant. De dynamiek van het beroep vereist van de accountant dat hij zijn vakmanschap in het perspectief van “lifelong learning” blijft ontwikkelen

Verder is dit artikel gericht op de kennis die een toekomstige accountant dient te hebben van de regelgeving waaronder de regelgeving zoals die door de NBA is vastgesteld. Na zijn inschrijving moet een accountant voldoen aan de verordeningen en nadere voorschriften zoals die door respectievelijk de ledenvergadering van de NBA en het bestuur van de NBA zijn vastgesteld. Dit betreft in het bijzonder de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA), de Verordening inzake de onafhankelijkheid bij assurance-opdrachten (ViO) en de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS). Het kunnen toepassen van de gedrags- en beroepsregels moet tot uitdrukking komen in de eindtermen van een opleiding tot accountant.

De NBA sluit aan op de opvattingen over het werkterrein en het deskundigheidsgebied van accountants van de overkoepelende internationale beroepsorganisaties, de IFAC en de FEE , en is als lid van de IFAC volgens het Statement of Membership Obligations gehouden tot naleving dan wel het doen naleven van de International Education Standards. Bovendien participeert de NBA op het gebied van de opleiding met een aantal Europese beroepsorganisaties van accountants in het zogenoemde Common Content Project. Het Common Content Project vormt een *bench mark* met betrekking tot de aan de opleiding te stellen eisen.

Artikel 6 en 7

De Wet op het accountantsberoep bepaalt dat bij de inschrijving van een accountant in het accountantsregister een aantekening wordt geplaatst als de opleiding van de accountant voldoet aan de eindtermen voor het uitvoeren van wettelijke controles (zoals bedoeld in de Wet toezicht accountantsorganisaties).

De eindtermen worden door de CEA vastgesteld en dienen de vakgebieden te bevatten bedoeld in de Europese richtlijn betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen. Bovendien moet de opleiding gericht zijn op het verwerven van kennis, inzicht en het kunnen toepassen van de nationale wet- en regelgeving voor accountants. Bij het besluit tot inschrijving in het accountantsregister wordt de beroepstitel AA of RA verleend. Het verlenen van de titel AA of RA is afhankelijk van de voltooide opleiding. In de nota ‘Vakbekwaamheid verzekerd’ worden in dat verband twee oriëntaties, in de opleiding tot accountant onderscheiden:

1. de oriëntatie Assurance
2. de oriëntatie Accountancy

Met de opleiding met de oriëntatie Assurance, is de opleiding beoogd waarmee de accountant voldoet aan de eindtermen voor het uitvoeren van wettelijke controles. Na voltooiing van die opleiding kan de afgestudeerde dan ook in het accountantsregister worden ingeschreven met de hiervoor genoemde aantekening. Bij de inschrijving in het accountantsregister van een afgestudeerde van de opleiding met de oriëntatie Accountancy, wordt de desbetreffende aantekening niet geplaatst. Dit is tot uitdrukking gebracht in artikel 6.

De oriëntatie Assurance leidt op voor de assurance-functie in de ruimste zin van het woord, waaronder de (wettelijke) controle van jaarrekeningen. Dit betekent dat veel aandacht moet worden besteed aan alle soorten assurance-werkzaamheden. Het accent ligt hierbij op (wettelijke) controleopdrachten van financiële verantwoordingen. Ook de assurance-opdrachten die afgeleid zijn of worden van de gecontroleerde jaarrekening vallen binnen deze oriëntatie. Alleen accountants die de opleiding met de oriëntatie Assurance hebben voltooid, kwalificeren om als externe accountant (bedoeld in de Wet toezicht accountantsorganisaties) bij de AFM ingeschreven te worden.

De opleiding met de oriëntatie Accountancy omvat ook theorie en vaardigheid op het gebied van audit & assurance, zij het minder omvangrijk en diepgaand dan in de opleiding met de oriëntatie Assurance. In de oriëntatie voor voornoemde in en voor het mkb werkzame accountant ligt het accent op (bedrijfseconomisch) advies, inclusief juridische aspecten en fiscale vraagstukken. In een universitaire opleiding kan in deze oriëntatie in het bijzonder aandacht worden gegeven aan bedrijfseconomische vraagstukken, informatiemanagement, risicomanagement en strategie voor de financieel professional werkzaam bij grotere organisaties.

Binnen de oriëntatie Accountancy worden twee afstudeervarianten onderscheiden, gericht op:

1. de openbaar accountant die werkzaam is in en voor het mkb die geen (wettelijke of vrijwillige) jaarrekeningcontroles verricht; en
2. de als financieel professional werkzame accountant.

In de Nota vakbekwaamheid verzekerd, wordt tot uitdrukking gebracht dat de opleiding met de oriëntatie 'Accountancy' zodanig wordt ingericht dat afgestudeerde accountants in beginsel in staat zijn beoordelingsopdrachten en andere assurance-opdrachten, niet zijnde jaarrekeningcontroles, uit te voeren. Voor andere assurance-opdrachten geldt de aanvullende eis dat het betreft opdrachten:

- ten behoeve van een beperkte kring van gebruikers (besloten verkeer), met een doelstelling van de opdracht en de rapportage die specifiek is afgestemd op de gebruikerskring,
- met een beperkte complexiteit en waarbij geen sprake is van het gebruik maken van complexe interne beheersings- (inclusief IT-) systemen, en
- waarvan de gegevens van het te toetsen object niet zijn ontleend aan een gecontroleerde jaarrekening.

De opleiding tot accountant is gericht op de beginnend beroepsbeoefenaar. De opleiding wordt voor een groot deel gevolgd binnen het bachelor-master-stelsel voor het hoger onderwijs maar omvat tevens een postinitieel (theoretisch) gedeelte en een driejarige praktijkopleiding. De Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderwijs onderscheidt ten aanzien van het initieel onderwijs een bachelor- en een masteropleiding binnen het wetenschappelijk onderwijs en een bachelor- en een masteropleiding binnen het hoger beroepsonderwijs².

De voor de beroepsuitoefening noodzakelijke vakbekwaamheid en de netwerken waarin accountants functioneren, vergen een opleiding en vorming op een niveau dat passend is in de hedendaagse maatschappij en dat aansluit bij andere vergelijkbare professionele beroepen in Nederland. Met artikel 7 wordt tot uitdrukking gebracht dat de zowel de initiële als de postinitieële opleiding van een AA die met aantekening wordt ingeschreven (de oriëntatie Assurance), een masteropleiding binnen het hoger beroepsonderwijs of het wetenschappelijk onderwijs is. De initiële en de postinitieële opleiding van een AA die zonder aantekening wordt ingeschreven (de oriëntatie Accountancy), is een bachelor-opleiding binnen het hoger beroepsonderwijs of het wetenschappelijk onderwijs.

De initiële en de postinitieële opleiding van een RA die met aantekening wordt ingeschreven (de oriëntatie Assurance), is een masteropleiding binnen het wetenschappelijk onderwijs. De initiële en de postinitieële opleiding van een RA die zonder aantekening wordt ingeschreven (de oriëntatie Accountancy), is een bachelor-opleiding binnen het wetenschappelijk onderwijs.

De voor studenten als onderdeel van de opleiding verplichte driejarige praktijkopleiding sluit hier op aan.

Een accountantsopleiding biedt de student een kader van professionele waarden, ethiek en attitude als basis voor professionele oordeelsvorming en ethisch, maatschappelijk verantwoord, handelen.

Beroepsethiek, professioneel gedrag en het vermogen kennis van diverse disciplines op een geïntegreerde wijze te kunnen toepassen bij het identificeren en (helpen) oplossen van praktijkvraagstukken, moeten daarom gedurende de opleiding veel aandacht krijgen.

Elke accountantsopleiding bevat een door alle studenten te verwerven gemeenschappelijke basis van te verwerven kennis, vaardigheden, beroepsethiek en beroepshouding.

Artikel 8

Dit artikel regelt de intrekking van de verordeningen op het beroepsprofiel zoals die eerder zijn vastgesteld door de ledenvergaderingen van het NIVRA en de NOvAA.

Artikel 9

Van de CEA kan niet worden verlangd dat zij op hetzelfde moment waarop deze verordening in werking treedt, nieuwe eindtermen vaststelt. Daarom is bepaald dat de beroepsprofielen zoals die eerder zijn vastgesteld door de ledenvergaderingen van het NIVRA en de NOvAA, van toepassing blijven op de eindtermen zoals die voor de inwerkingtreding van deze verordening zijn vastgesteld door de CEA.

² Artikel 7.3a, eerste lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

Artikel 10

Dit artikel regelt in de eerste plaats de inwerkingtreding van deze verordening. De NBA richt zich erop om verordeningen per 1 januari van een jaar in werking te laten treden, tenzij er een goede reden is om daar van af te wijken. Gelet op de wens van de NBA en de CEA om na de zomer van 2015 nieuwe eindtermen vast te stellen, is het zaak dat deze verordening al voor 1 januari 2016 in werking treedt, zodat daarmee bij het vaststellen van de nieuwe eindtermen al rekening kan worden gehouden. De verordening treedt daarom in werking op de dag nadat deze in de Staatscourant is gepubliceerd. De publicatie in de Staatscourant kan pas plaatsvinden nadat de verordening door de ledenvergadering van de NBA is vastgesteld en de minister van Financiën aan de verordening zijn goedkeuring heeft verleend.

Verder bepaalt dit artikel de wijze waarop deze verordening wordt aangehaald (citeertitel).